

ความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา Needs of Academic Services for Developing The Primary School Libraries in the Yala

บุปผา ไชยแสง¹
นุรีดา จะปะเกีย²
จารุณี การี³
ชุตินา คำแก้ว⁴
ชินวาทน์ งามวรรณภรณ์⁵

Buppha Chaisaeng¹
Nureeda Japakeeya²
Jarunee Karee³
Chutima Camkaew⁴
Chinawat Ngamwannakorn⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการบริการวิชาการ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา เขต 1 จำนวน 47 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 141 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ One-Way ANOVA: F-test และการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะและปัญหา

ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก มีครูประจำชั้นเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด มีทรัพยากรสารสนเทศเป็นหนังสือภาษาไทยมากที่สุดและส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านน้อยกว่า 10 ครั้งต่อปี ต้องการศึกษาดูงานห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศและใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ประกอบการจัดกิจกรรมของห้องสมุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการทุกด้านไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่สนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการไม่แตกต่างกัน รวมทั้งมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของการจัดกิจกรรมบริการวิชาการที่ต้องการคือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การจัดหาหมวดหมู่หนังสือและรูปแบบการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ: บริการวิชาการ ห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา

หัวเรื่อง: บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียน-การพัฒนาบุคลากร

¹ อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
email: pha.psu.fineart@gmail.com

² อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
email: nureeda.j@yru.ac.th

³ อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
email: jarunee.kar@yru.ac.th

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
email: chutima.c@yru.ac.th

⁵ อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
email: chinawat.n@yru.ac.th

Abstract

The research was aimed to study circumstances and needs of academic services and the executives' opinions on activity participation support in academic services of teacher librarians and librarians in primary schools in Mueang, Yala province. The samples were 141 of school executives, teacher librarians and librarians from 47 schools in Yala Primary Educational Service Area Office 1. The research tools were questionnaires and interviews. The percentage and mean were used for data analysis. The t-test and One-Way ANOVA: F-Test were employed. Data were evaluated from suggestions and problems.

The results revealed that Most of libraries are small size and personnel who work in library is advisory teacher. Thai book is the most information resource and reading support activity is mostly held less than 10 times a year. The study visit in a higher standard domestic school library is needed. Activity media is used for library activities. The hypothesis testing showed that teacher librarians and librarians similarly require to join in every academic service activity. The executives' opinions on the support of academic service activity participation for teacher librarians and librarians are similar. The suggestions for activity types are reading support activity, automatic library system management, book classification, and application of library for teaching and learning resource.

Keywords: Academic service, Library, Primary School, Yala Province

Subject Heading: School librarians, School libraries--Personnel management

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนที่ หลากหลาย ห้องสมุดโรงเรียนในฐานะที่เป็นส่วน หนึ่งของระบบการศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ด้วยเช่นกัน ห้องสมุดโรงเรียนจะไม่ใช้สถานที่ที่ จัดเก็บหนังสืออย่างเดียว หากจะต้องจัดการให้ เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือศูนย์วิทยบริการที่รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภทและยัง ต้องมีการให้บริการเป็นเครือข่ายที่ผู้ใช้สามารถ เข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุดได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตามซึ่งบรรณารักษ์ยุคใหม่จะต้องมีวิสัยทัศน์ ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ ติดตามข่าวสาร รั้วรอบเทคโนโลยีสารสนเทศและ สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้พอสมควร โดยรูปแบบ ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ทำให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ

ที่ผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าในเนื้อหาวิชาต่างๆ ช่วย ผู้เรียนให้ เรียน ได้ ประ สบ ความ สำ เร็จ (Kaeodaeng, 2000)

ท่ามกลางความคาดหวังในบทบาทสำคัญ ของห้องสมุดดังกล่าวพบว่าตลอดระยะเวลา 20 ปี ที่ผ่านมา ห้องสมุดโรงเรียนพัฒนาไปอย่างเชื่องช้า และมีประเด็นปัญหาต่างๆ หลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียน กล่าวคือผู้บริหารและ ครูไม่ได้วางแผนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดให้เป็น แหล่งเรียนรู้ (Naksisang, 2007) ปัญหาด้าน จำนวนของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอและไม่ ทันสมัยต่อความต้องการของผู้ใช้ (Chapakiya, Wanali, & Maso, 2013; Phuma, & Chokphatthanasakun, 2012) ปัญหาด้าน ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือและวารสาร มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ล้าสมัย เนื้อหาไม่ครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปัญหาด้านอาคารสถานที่และบรรยากาศ มีสภาพ

ชำรุด แสงสว่างไม่เพียงพอ ควรตกแต่งให้สวยงาม
เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Naksisang, 2007;
Chapakiya et al., 2013; Noitasaeng, 2013)
ปัญหาด้านบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการ
ปฏิบัติงานห้องสมุด เนื่องจากครูที่รับผิดชอบงาน
ห้องสมุดไม่มีวุฒิการศึกษาทางวิชาบรรณารักษ์ ครู
ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากและมีงานพิเศษอื่นๆ ทำ
ให้ไม่มีเวลาดูแลการให้บริการการใช้ห้องสมุด
(Naksisang, 2007)

ในสถานการณ์ที่ห้องสมุดโรงเรียน
ต้องการความช่วยเหลือนี้ หลักสูตรศิลปศาสตร์
บัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏยะลา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานวิชาการด้าน
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ควร
จะได้มีบทบาทในการให้บริการวิชาการแก่
ห้องสมุดโรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัด
ยะลา ซึ่งมีความสำคัญในการปลูกฝังทักษะ
พื้นฐานและแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
ให้แก่นักเรียนก่อนที่จะก้าวไปสู่การศึกษาระดับที่
สูงขึ้นไป คณาจารย์หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์จึง
ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าความต้องการ
บริการวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและครู
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาใน
จังหวัดยะลา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการ
วางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมบริการ
วิชาการเพื่อการพัฒนาห้องสมุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของห้องสมุด
2) ศึกษาความต้องการบริการวิชาการของครู
บรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ในการ
พัฒนาห้องสมุดทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ
เนื้อหา เครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่ วัน ระยะเวลา
และด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งปัญหาในการ

เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ และ 3) ศึกษา
ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในการสนับสนุนให้ครู
บรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดของ
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

สมมติฐาน

การสำรวจความต้องการบริการวิชาการ
เพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาใน
จังหวัดยะลา คณะผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้
ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ มีความต้องการในการ
รับบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดยะลา แตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารในการ
สนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการ
วิชาการของหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความต้องการบริการวิชาการ
ของครูบรรณารักษ์ในการพัฒนาห้องสมุด และ
ความคิดเห็นของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครู
บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ
2. สามารถจัดการบริการวิชาการของ
หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ตรง
กับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริการวิชาการ หมายถึง การ
ให้บริการวิชาการแก่ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ
เอกชน อันก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการแก่
สังคมโดยอาศัยความรู้และความสามารถทาง
วิชาการตามภารกิจของหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา โดยไม่มุ่งผลกำไร

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ หมายถึง ความอยากได้หรือประสงค์จะเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการของครูบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดที่มีต่อหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมุ่งศึกษาความต้องการบริการวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบเนื้อหา เครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่ วัน ระยะเวลา และด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการและศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลาเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) การศึกษาเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 126 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Suwanwong, 1995) ซึ่งได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามความต้องการของผู้วิจัยและเป็นโรงเรียนเครือข่ายที่ได้เข้ารับบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยจำนวน 47 โรงเรียน (จำนวน 141 คน)

2) การศึกษาเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนเครือข่ายที่ได้เข้ารับบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการนัดหมายผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอสัมภาษณ์ถึงนโยบายและ

แนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและความต้องการให้หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจัดบริการวิชาการให้แก่โรงเรียนในจังหวัดยะลา ลักษณะของการสนับสนุนให้ครู/บรรณารักษ์เข้าร่วมบริการวิชาการ โดยแบ่งเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านเวลา

เมื่อได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว จึงนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (content analysis) แจกแจงความถี่และประมวลความคิดเห็นที่ได้แล้วสรุปเป็นผลการวิจัย

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1) เพศ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด เพศหญิง และเพศชาย
- 2) ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติงานในหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบรรณารักษ์
- 3) ประสบการณ์ในการทำงาน
- 4) ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโทและสูงกว่าระดับปริญญาโท

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา ทั้ง 7 ด้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (สำหรับครู บรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด) และแบบสัมภาษณ์ (สำหรับผู้บริหารโรงเรียน) ซึ่งมีวิธีการสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการในการพัฒนาห้องสมุด เพื่อกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม และนำมาออกแบบแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์มากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 1) ขอนหนังสือมาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและครู

บรรณารักษ์/หัวหน้าห้องสมุดในการตอบแบบสอบถาม

2) ขอนหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

3) จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

4) ดำเนินการนัดหมายผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1) วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย หาค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ระดับความต้องการบริการวิชาการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่และประมวลความคิดเห็นที่ได้สรุปผลในภาพรวม

4) ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ One-Way ANOVA: F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ กับปัจจัยส่วนบุคคล และนำเสนอผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe')

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ประเด็น ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก (1-2 ห้องเรียน) โดยมีบุคลากรที่มีตำแหน่งอื่นๆ เช่น ครูประจำชั้น ครูดูแล/ครูผู้ช่วย เป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดมากที่สุด มีทรัพยากรสารสนเทศเป็นหนังสือภาษาไทยมากที่สุดจำนวน 1,500-2,000 เล่มและส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านน้อยกว่า 10 ครั้งต่อปี

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. ขนาดของห้องสมุด		
ห้องสมุดขนาดเล็ก (1-2 ห้องเรียน)	68	95.80
ห้องสมุดขนาดกลาง (3-4 ห้องเรียน)	3	4.20
ห้องสมุดขนาดใหญ่ (5 ห้องเรียนขึ้นไป)	0	0.00
รวม	71	100.00
2. จำนวนบุคลากรห้องสมุด		
บรรณารักษ์	2	2.81
น้อยกว่า 2 คน	2	2.81
2-5 คน	0	0.00
ผู้ช่วยบรรณารักษ์	19	26.76
น้อยกว่า 2 คน	13	18.31
2-5 คน	6	8.45
อื่นๆ	50	70.43
ครูประจำชั้น	47	66.20
ครูผู้ดูแลและผู้ช่วย	3	4.23
รวม	71	100.00

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ

รายการทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน
1. หนังสือภาษาไทย	1,500-2,000 เล่ม
2. หนังสือภาษาต่างประเทศ	880-1,200 เล่ม
3. วารสารวิชาการ/วารสารทั่วไปภาษาไทย	10 ชื่อเรื่อง
4. วารสารวิชาการ/วารสารทั่วไปภาษาต่างประเทศ	3 ชื่อเรื่อง
5. วารสารบันเทิงไทย	4 ชื่อเรื่อง
6. หนังสือพิมพ์ไทย	4 ฉบับ
7. หนังสือพิมพ์ต่างประเทศ	1 ฉบับ
8. สื่อโสตทัศน์-สื่ออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย	18 รายการ
9. สื่อโสตทัศน์-สื่ออิเล็กทรอนิกส์ภาษาต่างประเทศ	7 รายการ

2. ความต้องการและปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

1) ระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

บรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการอบรม

ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด และด้านวันในการบริการวิชาการ มีความต้องการมากกว่าด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านเครื่องมืออุปกรณ์

ส่วนด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการและด้านการประชาสัมพันธ์การบริการวิชาการมีความต้องการน้อยกว่าด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ	ระดับความต้องการ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการวิชาการ			
1.1 การเข้าชมนิทรรศการ	3.83	0.63	มาก
1.2 การฟังบรรยาย/ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ	3.46	0.73	ปานกลาง
1.3 การฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น (1-2 วัน)	3.61	0.85	มาก
1.4 การฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว (1-2 สัปดาห์)	2.66	0.95	ปานกลาง
1.5 การศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศ	3.87	0.95	มาก
1.6 การศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในต่างประเทศ	3.32	0.90	ปานกลาง
1.7 การเข้ารับการบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ	3.75	0.99	มาก
รวม	3.50	0.61	ปานกลาง
2. ด้านเนื้อหาหลักสูตรของ กิจกรรมทางด้านห้องสมุด			
2.1 งานเทคนิค	3.72	0.65	มาก
2.2 กิจกรรมห้องสมุด	4.03	0.58	มาก
2.3 งานบริการห้องสมุด	3.88	0.60	มาก
2.4 งานเทคโนโลยีห้องสมุด	3.90	0.86	มาก
2.5 งานบริหารจัดการห้องสมุด	3.69	0.72	มาก
2.6 อื่นๆ (อบรมยุวบรรณารักษ์)	4.01	0.83	มาก
รวม	3.87	0.57	มาก
3. ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการอบรม			
3.1 ใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	4.11	0.80	มาก
3.2 ใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ประกอบการจัดกิจกรรม (โดยการฝึกปฏิบัติจริง) เช่น สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการซ่อมหนังสือ ฯลฯ	4.14	0.81	มาก
3.3 ใช้สถานที่สถานการณ์จริง	4.07	0.72	มาก
รวม	4.10	0.71	มาก
4. ด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ			
4.1 ม.ราชภัฏยะลา	4.06	0.93	มาก
4.2 ม.สงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่	3.17	0.89	ปานกลาง
4.3 ม.สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี	3.04	1.03	ปานกลาง
4.4 มหาวิทยาลัยฟาฏอนี	2.46	1.44	น้อย
4.5 ม.นราธิวาสราชนครินทร์	2.45	1.30	น้อย
4.6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	2.73	1.36	ปานกลาง
4.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.)	3.72	1.16	มาก
4.8 เทศบาลนครยะลา	3.79	0.89	มาก
4.9 อุทยานการเรียนรู้ยะลา	4.10	0.84	มาก
รวม	3.28	0.67	ปานกลาง
5. ด้านวันในการบริการวิชาการ			
5.1 วันจันทร์-ศุกร์	3.92	0.73	มาก
5.2 วันเสาร์-อาทิตย์	3.25	1.67	ปานกลาง
รวม	3.58	0.88	มาก

ตารางที่ 3 แสดงระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ (ต่อ)

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ	ระดับความต้องการ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
6. ด้านระยะเวลาในการบริการวิชาการ			
6.1 จำนวน 1 วัน	3.27	0.95	ปานกลาง
6.2 จำนวน 2 วัน	3.72	1.04	มาก
6.3 จำนวนมากกว่า 3 วัน	3.23	0.81	ปานกลาง
รวม	3.40	0.64	ปานกลาง
7. ด้านการประชาสัมพันธ์การบริการวิชาการ			
7.1 ส่งจดหมายให้ทางโรงเรียน	3.99	1.02	มาก
7.2 เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต	3.62	0.88	มาก
7.3 ประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุ	3.13	0.99	ปานกลาง
7.4 ติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สำคัญ	3.41	0.93	ปานกลาง
7.5 แจกใบปลิวและแผ่นพับที่โรงเรียน	3.59	0.96	มาก
7.6 แจกใบปลิวและแผ่นพับที่ศูนย์การค้า	2.99	1.00	ปานกลาง
7.7 แจกใบปลิวและแผ่นพับที่แหล่งท่องเที่ยว	3.07	0.97	ปานกลาง
7.8 แจกใบปลิวและแผ่นพับร้านอาหาร	2.89	1.03	ปานกลาง
7.9 แจกใบปลิวและแผ่นพับวัด/มัสยิด	3.15	0.85	ปานกลาง
7.10 แจกใบปลิวและแผ่นพับห้องสมุดประชาชน	3.35	1.00	ปานกลาง
7.11 แจกใบปลิวและแผ่นพับโรงพยาบาล	2.99	1.00	ปานกลาง
รวม	3.28	0.72	ปานกลาง
รวมความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการทั้ง 7 ด้าน	3.57	0.50	มาก

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาข้อที่มีความต้องการมากที่สุดในแต่ละด้านพบว่าด้านรูปแบบของกิจกรรม ต้องการศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้ เมื่อพิจารณาข้อที่มีความต้องการมากที่สุดในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านรูปแบบของกิจกรรม ต้องการศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศ 2) ด้านเนื้อหาหลักสูตร ต้องการกิจกรรมห้องสมุดมากกว่ากิจกรรมอื่น 3) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ต้องการใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ประกอบการจัดกิจกรรม (โดยการฝึกปฏิบัติจริง) เช่น สื่อ/อุปกรณ์การเล่นิทาน สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการซ่อมหนังสือ 4) ด้านสถานที่ ต้องการให้จัดบริการวิชาการที่อุทยานการเรียนรู้ยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เทศบาลนครยะลาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) 5) ด้านวันที่

จัดบริการ ต้องการให้จัดบริการวิชาการ วันจันทร์-ศุกร์ 6) ด้านระยะเวลาที่จัดบริการ ต้องการเข้าร่วมบริการวิชาการ จำนวน 2 วัน และ 7) ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องการให้ส่งจดหมายถึงโรงเรียน เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต แจกใบปลิวและแผ่นพับที่โรงเรียนมากกว่าการประชาสัมพันธ์รูปแบบอื่น

2) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

บรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 พบปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเนื้อหาของการบริการวิชาการไม่หลากหลาย และไม่ตรงกับความต้องการ เป็นปัญหามากกว่าข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน ส่วนการที่ไม่มีของที่ระลึกหรือของรางวัลให้เป็นปัญหาน้อยกว่าข้ออื่นดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงระดับปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ

ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เนื้อหาของการบริการวิชาการไม่หลากหลาย	3.08	0.84	ปานกลาง
2. เนื้อหาของการบริการวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ	3.08	0.89	ปานกลาง
3. สื่อที่ใช้ประกอบการบริการวิชาการมีน้อย	2.98	0.90	ปานกลาง
4. สื่อที่ใช้ประกอบการบริการวิชาการไม่น่าสนใจ	3.04	0.89	ปานกลาง
5. สถานที่ในการบริการวิชาการคับแคบ	2.80	0.87	ปานกลาง
6. สถานที่ในการบริการมีอากาศร้อน	2.84	1.00	ปานกลาง
7. สถานที่ในการบริการวิชาการไกล	2.98	1.15	ปานกลาง
8. วัน และช่วงเวลาในการบริการวิชาการไม่เหมาะสม	2.94	1.31	ปานกลาง
9. ไม่ทราบว่ามีบริการวิชาการ	2.69	1.20	ปานกลาง
10. ไม่มีของที่ระลึกหรือของรางวัลให้	2.57	1.18	ปานกลาง
11. เจ้าหน้าที่จัดการบริการวิชาการไม่สนุก	2.86	1.11	ปานกลาง
รวม	2.89	0.84	ปานกลาง

ข้อเสนอแนะ ในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการ ได้แก่ วิทยาการควรเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และเพิ่มกิจกรรมสั้นๆ การประเด็นด้านเนื้อหา ได้แก่ ต้องการเน้นกิจกรรมฝึกปฏิบัติ การส่วนประเด็นอื่นๆ เช่น การจัดทำรูปเล่มเอกสารประกอบการอบรม และการกำหนดจำนวนวันที่จัดบริการวิชาการเพื่อความสะดวกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

1) ผลการทดสอบสมมติฐานระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา กับปัจจัยบุคคลของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด พบว่าในภาพรวมผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ การปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีระดับความต้องการ ทุกด้าน “ไม่แตกต่างกัน” ดังเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ	ปัจจัยบุคคล			
	เพศ		อายุ	
	\bar{X} (S.D.)	sig	\bar{X} (S.D.)	sig
1. ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการวิชาการ	3.33 (0.52)	.330	3.50 (0.45)	.648
2. ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด	3.84 (0.46)	.153	3.76 (0.49)	.459
3. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการอบรม	4.07 (0.75)	.835	4.01 (0.58)	.921
4. ด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ	3.14 (0.59)	.204	3.30 (0.56)	.950
5. ด้านวันในการบริการวิชาการ	3.54 (0.98)	.702	3.59 (0.78)	.909
6. ด้านระยะเวลาในการบริการวิชาการ	3.29 (0.60)	.375	3.37 (0.59)	.124
7. ด้านการประชาสัมพันธ์การบริการวิชาการ	3.20 (0.71)	.489	3.19 (0.53)	.734

* Sig. < 0.05

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ	ปัจจัยบุคคล					
	ระดับการศึกษา		ตำแหน่ง		ประสบการณ์	
	\bar{X} (S.D.)	sig	\bar{X} (S.D.)	sig	\bar{X} (S.D.)	sig
1. ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการวิชาการ	3.34 (0.62)	.889	2.86 (0.37)	.005	3.37 (0.67)	.652
2. ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด	3.41 (0.65)	.116	3.63 (0.18)	.439	3.69 (0.60)	.170
3. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ที่ใช้ในโครงการอบรม	3.63 (0.74)	.279	2.77 (0.22)	.257	3.92 (0.80)	.363
4. ด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ	2.74 (0.63)	.069	2.88 (0.45)	.204	3.21 (0.72)	.499
5. ด้านวันในการบริการ วิชาการ	2.89 (1.03)	.044	3.22 (0.59)	.472	3.51 (0.95)	.626
6. ด้านระยะเวลา ในการบริการวิชาการ	2.82 (0.58)	.137	3.00 (0.43)	.123	3.26 (0.79)	.840
7. ด้านการประชาสัมพันธ์การบริการวิชาการ	3.00 (0.82)	.079	3.15 (0.85)	.685	3.12 (0.72)	.061

จากผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลาพบว่าบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ การปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีระดับความต้องการทุกด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการมีสถานะเป็นผู้รับบริการที่ยอมต้องการการให้บริการที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความสะดวกรวดเร็ว ให้ความเป็นธรรม และความเสมอภาค (Watcharasathian, 1996) และต้องการบริการที่มีคุณภาพ กล่าวคือ ต้องการบริการที่น่าเชื่อถือ (reliability) ต้องการบริการที่มั่นใจได้ (assurance) ต้องการบริการที่สามารถจับต้องได้ (tangibles) ต้องการบริการที่ใส่ใจ (empathy) และต้องการบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้

(responsiveness) (Parasuraman, Berry & Zeithaml, 1990)

และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wiryakunophat et al. (2014) ที่พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลมีผลต่อความสนใจในการอ่านหนังสือ จะเห็นได้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่การงานที่ต้องใช้ทักษะความรู้ใช้วุฒิทางการศึกษาประกอบอาชีพ จะให้ความสนใจกับการอ่าน นอกจากนี้ Suwantha and Nakpong (2014) ที่พบว่าครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิ การศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต้องการเพิ่มพูนความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในการฟังบรรยาย/ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ด้านเนื้อหาหลักสูตรจะเน้นเกี่ยวกับการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่ และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ การประกันคุณภาพห้องสมุดและการอบรมยุวบรรณารักษ์ซึ่งเป็นหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะ

2) ผลทดสอบสมมติฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และประมวลความคิดเห็นที่ได้ แล้วสรุปเป็นผลการวิจัย และทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนี้

สรุปความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน 2 ประเด็น ได้แก่

1) นโยบายและแนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน พบว่า (1) โรงเรียนต้องการพัฒนาระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ จึงมีนโยบายสนับสนุนอุปกรณ์และคอมพิวเตอร์สำหรับงานห้องสมุด เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุด รวมถึงมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (2) ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในทุกระดับชั้น จึงมีกิจกรรมในโรงเรียน เช่น มุขรึกการอ่าน ชั่วโมงรึกการอ่าน ห้องสมุดมีชีวิต (3) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านห้องสมุด ได้มีการพัฒนาตนเองในวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อประยุกต์ใช้ในงานด้านห้องสมุด (4) การกำหนดกรอบอัตรากำลัง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านห้องสมุดได้ตรงตามสาขาวิชา เนื่องจากปัจจุบันผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด คือ ครูประจำชั้นหรือครูผู้ช่วย ซึ่งมีภาระงานด้านการสอนโดยตรง โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดสรรอัตรารหรือกรอบคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษ์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากภาระงานสอนแล้ว ครูยังต้องรับผิดชอบงานห้องสมุด ซึ่งได้แก่ การบริหารจัดการงบประมาณการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรแก่ห้องสมุด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเข้าใช้ห้องสมุด การประสานงานให้ครูแต่ละกลุ่มสาระวิชานำนักเรียน

มาใช้ห้องสมุด และ (5) อาคารและสถานที่มีจำกัด จึงทำให้ห้องสมุดของโรงเรียนไม่ได้รับการจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น ใช้ห้องนาฏศิลป์ ห้องศูนย์เด็กเล็ก และห้องเก็บพัสดุ

2) ลักษณะของการจัดบริการวิชาการที่โรงเรียนต้องการ พบว่า (1) ด้านบุคลากร ต้องการให้หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จัดบริการวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การจัดหมวดหมู่หนังสือ และรูปแบบการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงต้องการให้สาขาวิชาจัดส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือทางด้านวิชาการและสร้างเครือข่ายห้องสมุดในท้องถิ่น (2) ด้านงบประมาณ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานท้องถิ่น เช่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์และจัดกิจกรรมในโรงเรียน และในส่วนของโรงเรียนเองได้มีจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมให้กับครูผู้สอน ในกรณีที่มีกิจกรรมเพิ่มเติมหรือการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากงบประมาณที่มี ผู้สอนสามารถขออนุมัติเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์มีการจัดบริการวิชาการแบบให้เปล่าโดยไม่มีค่าใช้จ่าย จึงช่วยเพิ่มโอกาสในการฝึกอบรมมากขึ้น และ (3) ด้านเวลา ต้องการให้จัดบริการวิชาการ จำนวน 1-2 วัน ต่อกิจกรรม เพื่อความสะดวกในการเดินทางและไม่ส่งผลกระทบต่อภาระงานสอนของครูที่รับผิดชอบงานห้องสมุด

จากความคิดเห็นข้างต้นของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 แห่ง พบว่าความคิดเห็นในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหาร เห็นว่าครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด มีการปฏิบัติหน้าที่ในภาระงานที่รับผิดชอบเหมือนกัน ภายใต้บริบทและสิ่งแวดล้อมเดียวกัน จึงเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมโครงการพัฒนาตนเองในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และโอกาสในการแสวงหาความรู้ที่เหมือนกัน

อภิปรายผล

1) สภาพห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดเล็กที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดเป็นบุคลากรที่มีตำแหน่งอื่นๆ เช่น ครูประจำชั้น ครูดูแล/ครูผู้ช่วย เป็น ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดมากที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Suwantha and Nakpong (2014) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดยะลาขาดแคลนวิชาชีพ บรรณารักษ์ ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศเป็น หนังสือภาษาไทยมากที่สุด จำนวน 1,500-2,000 เล่ม ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่าน น้อยกว่า 10 ครั้งต่อปี มากที่สุด เนื่องจาก ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ได้มีคุณวุฒิทางด้าน บรรณารักษ์จึงขาดความชำนาญในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ส่งผลให้จำนวนการจัดกิจกรรม น้อย

2) ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการ วิชาการ ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการวิชาการ ต้องการศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้ มาตรฐานในประเทศ ด้านเนื้อหาต้องการการ ฝึกอบรมในลักษณะการฝึกอบรมในงาน (ใน สถานที่ปฏิบัติงานจริง) ต้องการกิจกรรมพัฒนา บุคลากรรูปแบบการฝึกอบรม กิจกรรมที่เน้นการ ปฏิบัติจริง จึงน่าจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะหรือ ความชำนาญมากกว่ารายการอื่นๆ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Plihachinda (2011) สำหรับสถานที่ ในการจัดกิจกรรม ต้องการสถานที่ที่มีการเดินทาง สะดวกและมีสถานที่จอดรถเพียงพอ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Suwantha and Nakpong (2014) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในวัน จันทร์-ศุกร์ มากกว่า วันเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการฝึกอบรมในเวลาราชการ ผู้ปฏิบัติงานมีความสะดวกมากกว่าวันอื่นๆ ทั้งใน เรื่องของการเดินทางและเวลาในการเข้าร่วมอบรม สอดคล้องกับ งาน วิจัย ของ Miyim and Duangchino (2007) ที่พบว่า การอบรมใน ช่วงเวลาราชการ ผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นบรรยากาศ

และศึกษาดูงานในด้านการให้บริการและการ ดำเนินงานในหน่วยต่างๆ ของห้องสมุดหน่วยงานที่ เข้าร่วมอบรม ด้านระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม บริการวิชาการต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการ วิชาการ 2 วัน มากที่สุด เนื่องจากการดำรงชีวิต ประจำวันอาจทำให้ไม่สามารถใช้เวลาไต่มนักใน การหาโอกาสเข้ารับบริการบริการวิชาการ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ Plihachinda (2011) ที่พบว่า บรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีภาระ งานในตำแหน่งอื่นด้วย นอกเหนือจากตำแหน่งครู บรรณารักษ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ต้องการให้ส่ง จดหมายให้โรงเรียน เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และ แจกใบปลิวและแผ่นพับที่โรงเรียนมากกว่าการ ประชาสัมพันธ์แบบอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiryakunophat et al. (2014) พบว่า ห้องสมุด ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมบริการหลาย ช่องทาง และควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนา บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ จะจัดขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ เช่น จดหมาย จดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายสังคม เว็บไซต์ และ สื่อมวลชนต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมสามารถรับข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

3) ผลการทดสอบสมมติฐาน

(1) ระดับความต้องการในการร่วม กิจกรรมบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลากับปัจจัย บุคคลของบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ ต่างกัน มีระดับความต้องการทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้าร่วมอบรมทุกประเภทซึ่งมี สถานะเป็นผู้รับบริการก็ยอมรับความต้องการการให้บริการ ที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วย ความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร มีน้ำใจ ไม่ตรี โทความสะดวกรวดเร็ว ให้ความเป็นธรรม และความเสมอภาค (Watcharasathian, 1996)

(2) ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ในการสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วม

กิจกรรมบริการวิชาการ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่า ครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด มีการปฏิบัติหน้าที่ในภาระงานที่รับผิดชอบเหมือนกัน ภายใต้บริบทและสิ่งแวดล้อมเดียวกัน จึงเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมโครงการพัฒนาตนเองในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และโอกาสในการแสวงหาความรู้ที่เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwantha and Nakpong (2014) ที่ได้อธิบายจากการสัมภาษณ์ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า โรงเรียน ควร มี บุคลากร ที่ มีความรู้ ด้าน บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์โดยตรง เพื่อสามารถให้บริการห้องสมุดแก่นักเรียนและบุคลากร ตลอดจนชุมชนได้ โรงเรียนขาดแคลนครูบรรณารักษ์ทำให้การจัดการห้องสมุดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ครูบรรณารักษ์จึงต้องมีความรู้ในวิชาชีพบรรณารักษ์เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรนโยบายการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะงานหน้าที่โดยตรงของครูบรรณารักษ์คือ การจัดหาทรัพยากรห้องสมุดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้ใช้ แล้วนำมาจัดดำเนินงานขั้นตอนงานเทคนิคห้องสมุดคือ จัดหมวดหมู่ทำบัตรรายการ เตรียมออกให้บริการดำเนินการให้บริการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้ผู้ใช้สามารถใช้วัสดุความรู้นั้นได้นอกจากงานในหน้าที่ภายในโรงเรียนแล้วครูบรรณารักษ์ควรร่วมมือกับสังคมและชุมชนอีกด้วย (Patthamarangkun, 2006)

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยและอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดวิจัยทางวิชาการของหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดังนี้

(1) ครูที่รับผิดชอบห้องสมุดที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์แต่ได้รับมอบหมายในการรับผิดชอบดูแลห้องสมุด ผู้บริหารควรจะสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูที่รับผิดชอบเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในรูปแบบการอบรมระยะสั้น (1-2 วัน) การฟัง/บรรยาย/ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ/และการศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ

(2) ครูที่รับผิดชอบห้องสมุดมีความต้องการด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการอบรม ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด และด้านวันในการบริการวิชาการ ดังนั้นหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จึงควรพิจารณาการจัดบริการทางวิชาการที่เน้นหลักสูตรเนื้อหาตามผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับต้นๆ โดยการจัดบริการทางวิชาการที่มีระยะเวลาเหมาะสม

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

(1) ศึกษาความต้องการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนในระดับอื่นๆ ของสามจังหวัดชายแดนใต้

(2) ประเมินกิจกรรมพัฒนาบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนในระดับต่างๆ ของสามจังหวัดชายแดนใต้

References

- Chapakiya, N., Wanali, A., & Maso, S. (2013). **Kan-phatthana-laeng-sarasonthet-phuea songsoem-kan-rianru-talot-chiwit-khong-rongrian-ekkachon-son-satsana-isalam Nai-sam-changwat-chaidaen-phaktai**. Yala: Yala Rajabhat University. (In Thai).
- Kaeodaeng, R. (2000). **Pati-wat-kansueksa-thai**. (8th ed.). Bangkok: Matichon. (In Thai).
- Miyim, C., & Duangchino, C. (2007). **Rai-ngan-kan-wichai-khwamtongkan-borikan-wichakan-chumchon-dan-fuek-oprom-sam-changwat-chaidaen-tai**. Songkla: Songkla University. (In Thai).
- Naksisang, K. (2007). **Kan-borihan-chatkan-khunnaphap-kansueksa-dan-kan-phatthana hongsamut-hai-pen-laeng-rianru-phainai-khong-rongrian-wat-pho-pangkat samnakngan-khet-phuenthi-kansueksa-nakhon-pathom-khet 2**. Master thesis in Educational Administration, Faculty of Education, Nakorn Pathom Rajabhat University. (In Thai).
- Noitasaeng, U. (2013). **Kan-phatthana-laeng-rianru-nai-sathan-sueksa-rongrian-trai-rattana withthayakhom-amphoe-khong-chai-changwat-kalasin**. An Independent Study Report for Master thesis in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University. (In Thai).
- Parasuraman, A., Berry, L.L., & Zeithaml, V.A. (1990). **Delivering quality service: Balancing customer perceptions and expectations**. New York: The free press.
- Patthamarangkun, R. (2006). **Kan-borihanngan-hongsamut –nai-kan-songsoem-kan-an khong-nakrian-chuang-chan-thi 2 rongrian-wat-lam-toiting –samnakngan-khet nong-chok –krung-thep-maha-nakhon**. Master thesis in Educational Administration, Graduate School, Pranakorn Rajabhat University. (In Thai).
- Phuma, W., & Chokphatthanasakun, P. (2012). **Naeothang-kan-phatthana-laeng sapphayakon-kan-rianru-phuea-songsoem-kan-rianru-samrap-puangchon khong-Mahawitthayalai-Ratchaphat-Chiang-Rai**. Chiangrai: Academic Resource and Information Technology, Chiangrai Rajabhat University. (In Thai).
- Pleehajinda, T. (2011). Needs of academic services for developing the Secondary School Libraries in the East. **Humanities and Social Science Journal**, 19(32), 47-59. (In Thai).
- Suwantha, D., & Nakpong, K. (2014). Model of academic services providing and network development for school libraries in Chanthaburi Province. **Burapha Humanities and Social Science Journal**, 22(39), 241-261. (In Thai).
- Suwanwong, S. (1995). **Thruesadi-Lae-Theknik-Kan-Sumtuayang**. Bangkok: O Dianstore. (In Thai).
- Watcharasathian, W. (1996). **Service quality improvement: A case study of flight attendants, the Thai Airways International Public Company Limited**. Master thesis in Human Resource and Organization Development, Graduate School of Human Resource Development, National Institute of Development Administration. (In Thai).
- Wiriyakunophat, K., Thanuson, K., Chuchat, P., & Khonglamphun, B. (2014). **Khwamtongkan-sarasonthet-lae-naeo-phatthana-kanborikan-sarasonthet-su-chumchon-samnak-hosamut-mahawitthayalai-thaksin**. Songkla: Thaksin University. (In Thai).